

8

55

I. N. J. C.
DISSERTATIO ACADEMICA,
REGULAS QUASDAM CIRCA
COLLISIONEM
LEGUM
OBSERVANDAS,
PROPONENS

QUAM

Consens. Ampl. SENAT. Philos. in Reg. Acad. Aboënsi,
PRÆSIDE

MAG. JOHANN E
BILMARK,

HIST. & PHIL. PRACT. PROF. REG. & ORDIN.

Publico Examini modestè submittit

JACOBUS CARLQUIST,

WILBURGENSIS.

In AUDITORIO MAJORI die XXVII. Junii
Anni MDCCLXVIII.

H. A. M. C.

A B O Æ,

Impressit JOH. CHRISTOPH. FRENCKELL.

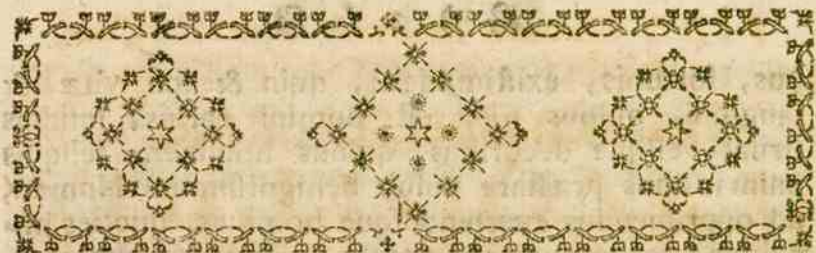
VIRO Plurimum Reverendo atque Clarissimo,
Dn. CHRIST. HERMAN. CARLQUIST.
PARENTI INDULGENTISSIMO.

Divinam cernuus veneror Providentiam, quæ mihi, gravissimis paupertatis molestiis presso & tantum non oppresso, benigne adeo adfuit, ut ex pulvere in lucem prodire & hoc qualecunque profectuum in studiis Litterarum specimen edere queam. Post Supremum Numen Te, Benignissime Parens, quovis pietatis cultu, qui ingenuum decet filium, prosequi fas est. Tu enim, quæ summa Tua est in me bonitas, sollicitam adeo educationis meæ curam gessisti, ut Tibi potius, quam mihi deesse volueris, non facultatum Tuarum, quæ plus quam mediocres sunt, sed amoris Tui in me, qui intensissimus est, rationem habens. Tanta rependere beneficia, rerum mearum habitus non permittit; in signum tamen gratissimi animi Tibi, Parens Indulgentissime, hanc dissertationem, studiorum meorum primitias, qua par est, reverentia offero, enixe rogans, velis munusculum hoc serena adspicere fronte, Tuoque favore me in posterum quoque amplecti. Ego vicissim Summum rerum omnium Moderatorem ardentissimis defatigabo precibus, velit Te, Parens Benignissime, omni felicitatis genere maciatum per longam annorum seriem nobis conservare, ut Ecclesiæ votis & omnium, quotquot Tui sumus, commodis quam diutissime sufficias. Ita ex intimis cordis recessibus vovet, semperque vovebit

PATRIS INDULGENTISSIMI

obedientissimus Filius

JACOBUS CARLQUIST.

§. I.

Quamvis DEus Optimus Maximus præstantissimas homini concesserit dotes, quarum ope tam ex miseriarum barathro, in quod primorum parentum culpa incidit, emergere, quam ad desideratum felicitatis portum pervenire possit; tanta tamen est plerorumque ingenii pravitas, ut eximia hæc munera non solum negligant, sed etiam beneficam eorundem indolem temeraria vitæ ratione prorsus corrumpant. Atque hi fere sunt, qui ordinem naturæ admodum pervertunt. Quum enim, uti eleganter philosophatur CICERO, *Homines hominum causa sint generati, ut ipsi inter se alii aliis profint & in hoc naturam ducem sequantur, communes utilitates in medium adferant, & mutatione officiorum, dando accipiendoque, tum ariibus, tum opera, tum facultatibus devinciant hominum inter se societatem*; Nihil tamen minus maleferiati ad hunc finem omnes cogitationes omniaque consilia sua non referunt, sed ab eodem, quantum possunt maxime, recedunt. Nihil enim frequentius accidere animadvertimus, quam ut alter alterius opibus,

bus, fortunis, existimationi, quin & ipsi vitæ & sanguini, quibus nihil est homini carius, insidias struat, eisque decoribus, quibus hominem reliquis animantibus præstare voluit benignissimum Numen, ad opprimendos evertendosque homines, quoties imprimis ferat impunitatis occasio, impotenter abutatur. Ex quibus sequitur, quod miserrimam & per extrema quævis mortales traherent vitam, nisi contra ingrauescentia malorum agmina quædam invenissent præsidia. Ut hæc firma manerent, in societates commigrarunt hominum manipuli, foederibusque initis sese obstrinxerunt, ut conjunctis viribus ac consiliis imminetia quævis pericula propulsarent. Societatis autem vinculum ac firmamentum sunt Leges, quæ regulam exhibent, ad cujus tenorem privatorum actus ita sunt determinandi, ut salus publica promoveatur, & sua ipsarum felicitas inde augeatur. Sicut igitur navis gubernatore, nisi in scopulos impingens peribit, & corpus vivum anima carere nequit; ita nec societas sine legibus constare potest. Quanta propterea hujus, tanta legum tum Diunarum tum humanarum in conditione corrupta est necessitas.

§. II.

Per *Legem* communiter intelligimus Decretum Superioris, quo sibi obligat inferiores, ut ad ipsius præscriptum actiones suas componant. Ratio igitur obligationis, legibus obedientiam præstandi, continetur præcipue in idea Superioris. Quum vero Super-

rior

rior sit vel DEus vel Princeps, hinc duplex existit fundamentum, quo quis constitui potest Superior. Scilicet quum summæ Numinis in nos bonitati unice acceptum referamus, non solum quod ex chaos possibilitatis in theatrum actualis existentiae processerimus, sed etiam quod nos quotidie sustentet atque conservet, eis quoque tam animæ quam corporis doribus ornauerit, ut officiorum partibus satisfacere queamus, nec non felicitatis temporalis & æternæ nos participes reddere velit; evidens est, quod a Summo Numine toti dependeamus & quod tanta nobis incumbat obligatio, morem semper gerendi Legibus Divinis, quas & perspicuas & eximiam quandam *Φιλανθρωπίαν* spirantes ipse tulit, quanta ne major quidem concipi potest.

Quod autem cives debeant Principis mandatis obedientiam præstare, hoc arcessendum a pacto fundamentali circa ipsam reipublicæ constitutionem inter Principem & cives inito, vi cujus hi sponte sua & communis utilitatis ergo, alioquin vix obtinendæ, sese abstrinxerunt, ut dicto Principis essent audientes, bonaque sua viresque omnes Principi commodarent tam in publicis commodis promovendis, quam in immorigeris intra officiorum gyrum coercendis. Quem suum Principi devotum adfectum homagio solemniter præstito confirmarunt. Ex quibus apparet, quod civibus gravissima incumbat obligatio, Legibus ciuilibus convenienter suam vitam instituendi.

§. III.

Quod veteres quidam Philosophi, imprimis Sto-
ci sibi aliisque persuadere sint annisi, omnia pec-
cata esse inter se æqualia, nisi qui in Historia Lito-
teraria plane hospes fuerit, fugere potest neminem.
Quantum autem hi ipsi a veritatis & æquitatis tra-
mite declinaverint, vel exinde apparet, quod fun-
damenti loco adsumsisse videantur, singulis Legibus
æqualem obligationis vim inesse. Nos autem, urgen-
te ratione, contendimus:

Ito Legibus diversam competere obligationis
vim pro diversitate Superioris, qui leges tulerit. Quum
enim a DEo dependeamus quoad existentiam, quoad
conservationem, quoad felicitatem temporalem, qua
fruimur, & æternam, quam ex Ejus gratia expecta-
mus; Princeps autem in felicitatis civilis semitam
nos tantummodo deducat, nihil ipse heic profuturus,
nisi egregiis ejus moliminibus exoptatum successum lar-
giatur Benignissimum Numen; evidens est, quod plu-
ra & fortiora adsint motiva, Legibus Divinis, quam
civilibus, obedientiam præstandi, adeoque quod ma-
jor incumbat obligatio illis, quam his parendi.

Itio In æstimanda obligatione Legibus obedi-
entiam præstandi, attendendum erit ad ipsius facti qua-
litatem, quod non semper ejusdem est momenti,
sed pro circumstantiarum ratione admodum vari-
at. Etsi enim vel una circumstantia delinquendi
volunta-

voluntatem arguat, adeoque ad actionem malam sufficiat; nullum tamen est dubium, quin quo plures adgravantes circumstantiæ concurrant, eo vellementior fuerit agentis ad peccandum nifus, & quo prior nifus, eo gravius in legem offenderit, eoque magis ipfi imputatur patrata actio. Adde, quod quædam Leges prohibeant actiones, quæ tranquillitatem & felicitatem generis humani, quoties patrantur, immane quantum convellunt, dum alia delicta civitatem minus adficiunt; Adeoque eæ leges validiores merito censentur, quæ illa, quam quæ hæc facinora prohibent. Hinc PUFENDORFIUS, postquam monuisset crimine læsæ Majestatis Divinæ nihil detestabilius cogitari posse, addit; *Proximum ab hoc gradum obtinent, quæ universam hominum Societatem tangunt. Postea quæ publicum civitatis ordinem perturbant. Inde sequuntur delicta, quæ singulos homines tangunt.*

III:o Notum est Leges dispesci in *Præceptivas*, quæ versantur circa agenda, seu debita; *Prohibitivas*, quæ illieitis remoras objiciunt, & *Permissivas*, quæ versantur circa licita. Illicita Quumque salutem publicam disturbent, quam debita & Licita promoveant, illa quidem magis, hæc minus, & quum gravius sit, malo quodam affligi, quam bono carere; graviora quoque adsunt motiva Legibus *Prohibitivis* parendi, quam *Præceptivis*, & his, quam *Permissivis*. Unde major obligatio inest Legibus *Prohibitivis*, quam *præceptivis* & *permissivis*.

§. IV.

Quamvis Leges in felicitatem civitatis ferantur, non raro tamen contingit, ut ipsæ inter se ita pugnare videantur, ut altera alterius vim sufflaminet, & tantum non tollat. Hinc existit Legum Collisio, quæ in eo consistit, quando due exstant Leges, quæ invicem quidem non pugnant, & diverso tempore commode impleri possunt, verum quibus satisfieri nequit, quando casu aliquo earundem impletio in idem temporis momentum incidit. Ejusmodi collisiones inter Leges civiles a variis causis suam repetunt originem. Quum enim Princeps seu Legislator finito gaudeat intellectu, nec omnes circumstantias, quæ tamen in æstimanda actionis moralitate momentum trahunt, sibi eo tempore, quo legem fert, plene & distincte repræsentare valeat; fieri potest, ut talis existat circumstantiarum occurfus, ut in ancipiti hæreat tum agens, cujus Legis præscriptum potissimum sequi debeat, tum Judex, quam imprimis legem ad factum propositum applicabit. Dico, quod circumstantiarum ratio dubitandi ansam præbeat. Bene enim jam pridem monuit QVINTILIANUS: *Nunquam legem legi esse contrariam jure ipso, sed ipsas casu collidi ac eventu.* Deinde ad collisionem Legum civilium multum conducit nimia earum multitudo. Sicut enim Medicus, formulas medicamentorum sæpius mutans, vix cavere potest, quin talia subinde ægroto propinentur, quæ contrarium habeant effectum; ita dum Legibus laborat respublica, vix evitari potest,

est, quin inter illas existat collisio. Scientes jam præterimus alias collisionis Legum causas, quippe quarum expositio ad præsens propositum minus pertinet.

§. V.
His jam præmissis ulterius progredimur, succincte exposituri Regulas in collisione legum observandas:

I. *Quotiescunque collisio quedam existit inter Legem Divinam sive Naturalem sive Positivam & inter Legem civilem, toties illa huic præferenda.* Quum enim tot sint motiva observandi Leges Divinas, ut præ his evanescant motiva Legibus civilibus parendi, si ipsæ imprimis fuerint illis contrariæ; obligatio quoque Legibus Divinis parendi tanta est, ut obligatio civilis præ illa in censum venire nequeat. Quare etiam in collisione dictarum Legum civiles cedere debent Divinis. Si igitur Princeps sive adfectuum impetu in transversum actus sive adsentatorum technis circumventus civibus suis aliquid præciperet, quod æquitati adeo foret adversum, ut salutem publicam manifeste turbaret, vix erit dubitandum, quin potius parendum sit Legi Naturali jubenti, ut nostram aliorumque felicitatem promoveamus, quam mandato principis, momentosæ huic Legi adverso. Ita sese in dubio patriæ statu gessisse cordatos cives, satis docet historia. Sic cum Galliæ Rex CAROLUS IX. lanienam Parisiensem An. 1572. instituisset, arque parem optimorum & innocentium civium stragem in

in ceteris quoque regni urbibus meditatus, Ducibus clandestina mandata, die Sit. Bartholomæi demum aperienda & exsequenda, ut scilicet Hugonottas omnes trucidarent, misisset; multi horum ferociter detrectarunt, suas ita cruentare manus. Inter cæteros Præfectus Bajonnæ, fortissimus ORTE, litteras Regi rescripsit in hunc tenorem: *SIRE, j'ai communiqué le commandement de V. M. à ses fidèles habitans & gens de guerre de la Garnison: je n'y ai trouvé que bons Citoyens & braves soldats, mais pas un bourreau. C'est pourquoi eux & moi supplions très humblement V. M. de vouloir employer nos bras & nos vies en choses possibles, quelques hazardeuses qu'elles soient, nous y mettrons jusqu'à la dernière goutte de notre sang.* MEZERAI *Histoire de France Tom II. p. 1167.* Atque hanc præstantiam legum Divinarum præ civilibus ipsi etiam agnoverunt gentiles. Hinc SOCRATES apud PLATONEM in Apologia: *Εγὼ ὑμᾶς, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἀσπάζομαι μὲν καὶ Φιλῶ· πέισσαι τῷ Θεῷ μάλλον καὶ ὑμῖν.* id est. Ego equidem vos o! viri Athenienses, impense diligo atque amo; DEO tamen parere malo, quam vobis. Ita ANTIGONE apud Sophoclem, cum accusaretur, quod POLYNICEN fratrem contra regis edictum sepeliisset, respondit, se tamen non deliquisse in legem non scriptam, quæ semper fuisset.

§. VI.

II. Si collisio quadam existat inter Legem Permissivam & Præceptivam, illa huic cedere omnino debet.

Simplex

Simplex enim permissio nullam inducit necessitatem
 moralem aliquid vel agendi vel non agendi, quin
 in permissis unicuique sit integrum juri suo renun-
 tiare. Immo siue is, cui quid permittitur, agat, siue
 non agat, in utroque casu exiguum symbolam ad salu-
 tem publicam plerumque confert. At alia longe ra-
 tio est Legis præceptivæ, quippe quæ versatur cir-
 cæ agenda vel debita. Hac enim obligamur ad fa-
 ciendum quod præscriptum est, tum quod Legislatoꝝ
 ita sanxerit, tum quod salus civitatis modo lege
 definito tutissime promoveatur. Adeoque apparet,
 quod obligatio parendi Legi Præceptivæ prævaleat
 obligationi, si quæ modo illa sit, obediendi Legibus
 permissivis simpliciter talibus. Ergo etiam hæ Le-
 ges illis cedere debent. Veritas hujus propositionis
 inde quoque confirmatur, quod interdum accidat,
 ut, quod generaliter permissum videtur, in casu spe-
 ciali vix permissum haberi queat, videlicet si quis
 permissione concessa fruens, officii sui paribus rite
 satisfacere nequeat.

§. VII.

*III: In collisione Legis permissivæ & prohibitiivæ,
 illa huic cedere debet.* Per Legem enim permissivam
 arbitrio alicujus conceditur quid agendi facultas pro-
 pterea, quod factum minoris momenti in republica
 censetur. At per Legem prohibitiivam impedimenta
 objiciuntur actionibus, quæ felicitatem civitatis turba-
 rent; quamobrem quum Lex prohibitiiva hoc intu-
 itu sit valentior permissiva §. III; hæc quoque illi

cedere debet. Si quid igitur in se aut generaliter sit permiffum, idem tamen moraliter impoffibile habetur, fi quis tale fufcipere non poffit, nifi fimul in Legem Prohibitivam offendat. In hoc enim cafu ceflare intelligitur permiffio.

§. VIII.

IV:o *Lex præceptiva, ceteris paribus, cedit prohibitive.* Per Legem enim Prohibitivam avertitur malum, quod vel integram civitatem turbaret, vel aliquam faltem civium partem adfligeret; per præceptivæ vero obfervantiam bonum, pluribus profuturum, obtinetur. Enimvero quum nemo fit, dum modo fapit, qui non bono potius carere, quam præter huius jacturam auctoramentum mali quoque sentire vult; evidens eft, quod major fit obligatio Legem Prohibitivam obfervandi, quam præceptivam; adeoque, ceteris paribus, Lex præceptiva cedit Prohibitivæ. *Dico: ceteris paribus.* Nam incidere poffunt cafus, quibus exceptio ab hac regula locum habet. Generaliter tamen ipfa vera eft, & ratio ejus petenda eft ex natura præceptorum adfirmativorum & negativorum; horum enim obligatio eft absoluta, eorum autem conditionata, occafionem agendi præfupponens, quæ non adefle intelligitur, fi quis Legem violaret. Quicquid igitur generaliter eft præceptum, tale efle definit in illis cafibus, quibus committerentur illicita quædam. Hinc CICERO: *Major eft auctoritas Legis, quæ vetat, quam illa, quæ imperat: Omnis enim Lex, quæ vetat, fortior propterea, quia*
corrigit

corrigit illam, quæ aut permittit aut imperat. Ex hoc fundamento recte monent Moralistæ, non esse facienda mala, ut inde eveniant bona. Sic præposterum omnino pietatis genus est, corium furari & calceos pauperibus, Elemosynæ loco, dare. Atque ita sese res habet, quoties aliquid absolute est prohibitum: at si non adeo rigide quid fuerit interdictum, exceptioni datur locus. Exemplo res fiet clarior. Ponamus absolute esse interdictum, sed propter rationes mihi prorsus ignotas, transire per locum quandam omnemque prætextus ac veniæ speciem esse sublatam. Ponamus insuper me, cui in obsequio gloria est relicta, ad locum quandam ablegari, omnesque vias huc perveniendi esse interclusas, illa exempta, quæ per dictum locum ducit; certe revertor potius, quam ut transitum, absolute interdictum, moliar, nisi salus publica in ancipiti constituta transitum a me, quovis etiam impendio, postulet. Ponamus rursus, mihi constare transitum per locum supra memoratum esse interdictum, ne fructus in ipso loco germinantes avaris carpantur manibus; facile colligere possum, quod mandata mihi commissa ejus sint necessitatis, ut exceptionem faciant a Lege Prohibitiva.

§. IX.

In conflictu Legum, ejusdem generis & indolis, quarum altera altera est recentior, posterior est præferenda priori. Quum enim leges ferantur a Principe, qui salutem publicam esse suam judicat; igitur si in lege lata quid emendet, mutet, aut eam ean-

dem abroget per aliam legem, quisque præsumere debet, quod hoc propterea faciat, quia felicitas civitatis alia ratione, quam ad posterioris tenorem, commode promoveri non possit. Quamobrem in posteriori Lege plura & fortiora occurrunt motiva, quam in priori ferenda. Ergo major est obligatio parendi Legi posteriori, quam priori: Ergo etiam illa huic præferenda. Bene igitur monet CICERO, quod *postrema quæque Lex sit gravissima.*

§. X.

VI:o *Quoties collisio existit inter Leges, cetera æquales, peculiaris præfertur generaliori.* Lex enim, quæ specialior est, pauciores patitur exceptiones, quam generalis illa, quippe succincte, magis determinat, quid sit faciendum vel omittendum, eoque ipso indicat, Legislatorem serio admodum voluisse executionem sui mandati. Hunc regulam sequenti exemplo illustrat PUFENDORFIUS: *Lex una est, ne quis die feriato cum armis in publico versetur. Altera, ne quis, signo audito, tumultus indice, domi se contineat, sed cum armis Magistratui in foro præsto sit. Tumultus die feriato oritur. Hic dicendum est posteriorem Legem habere instar exceptionis, in ordine ad priorem Legem hoc modo: Ne quis die feriato cum armis in publico versetur, nisi tumultus causa a Magistratu evocetur.* Scilicet in toto Jure generi per speciem derogatur: Si vero Lex specialis præcedit, frequentius est, ut per generalem sequentem tollatur.

§. XI.

VII:o *Prout cujusvis Legis materia aliam nobilitate, utilitate*

utilitate ac necessitate superat, ita regulariter una alteri praeponderat. Hanc regulam adeo evidentem esse arbitramur, ut vix probatione indigeat. Dabo tamen exemplum in ejus illustrationem. THEMISTOCLES significavit aliquando civibus suis, se invenisse rationem, qua Patriam suam ad potentiae culmen evehere posset, petiitque virum probatae fidei, cui sub silentii rosa aperire posset consilia, quae secum agitabat. Gestus est ipsi mos, datusque ipsi collega ARISTIDES. Hujus sententiam quum posceret populus, respondit, propositum Themistoclis forte utilissimum esse Patriae, sed simul in maximum ejus dedecus vergere. Hoc ubi comperiit populus, mox, licet indolem facti adhuc ignoraret, quod in eo consistebat, ut comburerent classem Lacedaemoniorum, quae tempestate acta tempore pacis ad littora Attica adpulerat, prohibuit, ne Themistocles molimina sua persequeretur. Forte tamen & ignominiosum hoc ejus fuit consilium & Patriae perniciosum. Licet enim vires Lacedaemoniorum isthoc pseudo-Politico stratagemate fregissent Athenienses, simul tamen ob execrandam perfidiam omnes Graeciae populos vel in se concitassent, vel saltem a se abalienassent. Requiritur autem allata regula, ut magis minusve honestum aequaliter sit in nostra potestate; adeoque exceptionem patitur, quando alterum officium re ipsa excludit alterum, illudque impossibile reddit, obligatione, quae ad unum obstringit, tollente libertatem satisfaciendi alteri.

Hinc CICERO: *Primum igitur Leges oportet contendere, considerando, utra Lex ad Majores, hoc est, ad utiliores, ad honestiores, & magis necessarias res pertineat. Ex quo conficitur, ut si Leges duæ, aut si plures, aut quotquot erunt, conservari non possint, quia discrepant inter se, ea maxime conservanda putetur, quæ ad maximas res pertinere videatur.*

§. XII.

VIII:o *Quoties collisio Legum existit, toties Lex cogens præferenda est Legi non-cogenti. Lex enim cogens habet conjunctam obligationem perfectam, adeo ut si quis legem transgrediatur, potest idem, intentata in foro actione, ad rationem facti postulari & consecutaria quævis cum actione conjuncta, ingratis etiam, subire. At Legi non-cogenti competit tantummodo obligatio liberalis, quæ libertati agentis relinquit, an & in quantum velit obligari, neminique in foro civili jus perfectum competit, aliquid ab ipso exigendi, quippe qui solo virtutis amore Legi satisfacit. Unde patet, quod strictius obligentur homines per Leges cogentes, laxius per non-cogentes. Ergo illarum obligatio prævalet harum obligationi. Sic si quis alteri quid debeat ex contractu inter illos inito, existente collisione, hoc prius erit soluendum ac præstandum, quam quæ ex promisso gratuito, aut Lege gratitudinis aut ex alio adfectu debentur.*

§. XIII.

IX:o *Denique in collisione quarumcumque Legum regula hæc generalis erit tenenda: Lex, quæ plus*

plus ad ipsam civitatis finem confert, validior est habenda illa, quæ minus conducit. Omnis enim Lex rationem habere debet in fine civitatis: Enimvero alia Lex majorem, alia rursus minorem in fine civitatis habere potest rationem, quod per se patet, & quotidiana comprobatur experientia. Nec minus liquet, rationem ejus Legis, quæ minus ipsum finem tangit, facilius in fine civitatis desinere, quam ejus, quæ magis ad eundem finem spectat. Iam vero, cessante ratione, cessat quoque id cujus ratio; cessante igitur ratione, cessat quoque ipsa Lex. Enimvero cessat facilius ratio illius Legis, quæ minus finem civitatis promovet, quam ejus, quæ magis illum adjuvat: illa igitur facilius cessat, quam hæc. At vero illa Lex, quæ manet, validior dicenda est illa, quæ cessat. Ergo validior illa Lex habenda, quæ propius ipsum civitatis finem spectat.

§. XIV.

Tandem a Collisione Legum probe distinguenda est *Antinomia* seu Legum contrarietas; hæc enim supponit, Leges sibi invicem vere vel adparenter contradicentes; illa autem talem Legum pugnam non involvit, sed indicat tantum utrique Legi satisfieri non posse propterea, quod earum impletio in idem temporis momentum incidat. Veræ autem *Antinomias* in Codice FRIDERICIANO exempla habemus nulla, quod consummatam Legislatoris prudentiam satis superque arguit; apparentis vero quædam occurrunt, sed quæ, observatis regulis Hermeneuticis

euticis, facile dispalescunt, nec suspensum diu tenent Judicem. Dabimus unicum ejus exemplum B. Bl. XXVIII. 12. Gåstgifsware sware sielf för den orått, som han, eller hans hjon gör then wågsfarande, och för bedrägeri eller stöld böte dubbelt. Sed M. Bl. XLII. 3. Stiål Skieppare, Forman eller theras solet thet them giswet är at föra eller förwara; giälde thet åter och böte fyra dubbelt tiusnadens wårde. I ty fall ware samma Lag; ther Gåstgifsware eller Rödgarer från Gåsten stiål. Quum igitur in priori loco imponantur cauponi multæ duplices, sed in posteriori quadruplices, quæritur: annon hic sit contradictio quædam, præsertim quum delinquens sit idem, factumque idem esse videatur? Sed respondemus, quod persona delinquens sit quidem in utroque casu eadem, delictum autem revera non sit idem. In priori enim loco agitur de furto simplici, in posteriori de qualificato. Ille aufert rem alienam, hic item rem alienam surripit, sed suæ fidei ac custodiæ commissam; adeoque quæ depositi vicem gerit, quod patet ex collatione antecedentis & consequentis in posteriori loco. Ita enim M. Bl. L. c. Stiål Skieppare 2c. thet them giswet är at föra eller förwara . . . I ty fall ware Lag samma för Gåstgifsware.

Essent quidem in isthoc argumento multa adhuc in medium adferenda, sed temporis angustia impediti, heic subsistere cogimur, satis felices nos prædicantes, si in ipsa tractatione inter æquitatem argumentorum & expectationem Benevoli Lectoris nulla reperitur collisio.

